

**Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd
om översyn, funktionstest och godkännande av
utrustning för yrkesmässig spridning av
växtskyddsmedel;**

SJVFS 2016:23

Utkom från trycket
den 6 september 2016

beslutade den 2 september 2016.

Statens jordbruksverk föreskriver¹, med stöd av 2 kap. 53 och 55 §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel och 10 kap. 4 § förordningen (2013:63) om bekämpningsmedelsavgifter och efter att ha hört Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och Kemikalieinspektionen, följande.

Dessutom beslutar Jordbruksverket om följande allmänna råd.

Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid kontroll och godkännande av spridningsutrustning. De ska också tillämpas vid teknisk översyn av sådan utrustning.

Grundläggande bestämmelser

2 § Grundläggande bestämmelser om spridningsutrustning finns i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel.

Definitioner

3 § De termer som används i förordningen om bekämpningsmedel har samma betydelse i dessa föreskrifter.

Det som i förordningen om bekämpningsmedel benämns ”utrustning som används för yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel” kallas dock i denna föreskrift för ”spridningsutrustning”.

Dessutom avses i denna föreskrift med:

Funktionstest; sådan kontroll som avses i 2 kap. 54 § första stycket första punkten förordningen om bekämpningsmedel, och

Funktionstestare; en person som utför eller avser att utföra funktionstest.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/128/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning bekämpningsmedel (EUT L 309, 24.11.2009, s. 71-86, Celex 32009L0128).

Teknisk översyn av spridningsutrustning

4 § Av 2 kap. 51 § förordningen om bekämpningsmedel framgår att spridningsutrustning ska vara i gott skick, lämplig för ändamålet och väl kalibrerad.

Användare av spridningsutrustning ska vid varje användning se till att kraven i första stycket är uppfyllda.

Kraven i första stycket ska även följas upp genom en årlig översyn. Översynen av utrustningen ska omfatta innehållet i bilaga 1. För spridningsutrustning som används utomhus ska översynen genomföras innan utrustningen används för första gången på kalenderåret till att sprida växtskyddsmedel. För övriga spridningsutrustningar ska översynen genomföras minst en gång per kalenderår.

Före användningen ska användare av spridningsutrustning säkerställa att en översyn enligt tredje stycket är genomförd, med konstaterande att kraven i bilaga 1 var uppfyllda.

Godkännande av spridningsutrustning

5 § Av 2 kap. 52 § förordningen om bekämpningsmedel framgår att spridningsutrustning bara får användas om den som använder utrustningen kan visa att den är godkänd av Jordbruksverket. I 2 kap 54 § samma förordning finns vissa grundläggande krav för Jordbruksverkets godkännande av spridningsutrustningen.

6 § Följande spridningsutrustning undantas från kravet på Jordbruksverkets godkännande i 2 kap. 52 § förordningen om bekämpningsmedel:

1. spridningsutrustningar som är konstruerade för att i sin helhet bäras av operatören,
2. ny tillverkade spridningsutrustningar satta på marknaden inom EES eller Turkiet i enlighet med maskindirektivet² under förutsättning att kvitto eller annan handling styrker att det inte har gått mer än tre år sedan utrustningen först togs i bruk,
3. spridningsutrustningar på skogsmaskiner för behandling av trädstubbar,
4. spridningsutrustning för behandling av plantor genom dopping, för senare utplantering,
5. utrustning för betning av utsäde,
6. kontaktapplikatorer, avstrykare och annan utrustning som överför växtskyddsmedlet direkt till det behandlade objektet genom beröring, och
7. dimningsaggregat.

Funktionstest av spridningsutrustning

7 § Funktionstest av spridningsutrustning ska innehålla de moment och uppfylla de krav som anges i bilaga 2 och som är aktuella för spridningsutrustningstypen.

8 § Kraven i 7 § ska verifieras antingen genom att standarden SS-EN ISO 16122:2015 Lantbruks- och skogsmaskiner – Kontroll av sprutor i drift används, eller genom en motsvarande metod.

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/42/EG av den 17 maj 2006 om maskiner och om ändring av direktiv 95/16/EG (EUT L 157, 9.6.2006, s. 24, Celex 32006L0042).

Allmänt råd till 8 §

För spridningsutrustningstyper som inte har en standardiserad metod för funktionstest kan en metod från en standard för snarlika spridningsutrustningstyper utgöra en motsvarande metod.

För funktionstest av spridningsutrustningstyper som helt skiljer sig från de typer som det finns standarder för i SS-EN ISO 16122:2015 Lantbruks- och skogsmaskiner – Kontroll av sprutor i drift, och som det inte heller finns en svensk standard för, kan en nationell standard eller riktlinje för godkännande från ett annat EES-land eller Turkiet utgöra en motsvarande metod.

Den metod som redovisas i bilaga 3 kan utgöra en motsvarande metod för funktionstest av lantbrukssprutor med bom och av fläktsprutor för träd och buskar.

9 § Funktionstestaren ska redovisa funktionstestresultatet i ett protokoll. Protokollet ska, om inte funktionstestaren och sprutinnehavaren kommer överens om något annat, levereras i elektronisk form till sprutinnehavaren.

Protokollet ska innehålla uppgifter om

1. vilken typ av spridningsutrustning som testats,
2. tillverkare, serienummer och tillverkningsår eller uppgift om att det inte går att identifiera,
3. vilken metod som använts för att bedöma spridningsutrustningen, till exempel genom hänvisning till en viss standard,
4. de delar som anges i bilaga 2, och för respektive del av spridningsutrustningen uppgift om kraven är uppfyllda, inte uppfyllda eller uppgift om att momentet inte är aktuellt eftersom den aktuella typen av spridningsutrustning saknar den delen samt om kraven i bilaga 2 första och andra styckena ändå uppfylls,
5. resultatet från testet sammanfattat som inga fel, eller fel.
6. numret på den dekal som har satts på spridningsutrustningen i enlighet med 10 §,
7. namn, postadress och telefonnummer till innehavaren respektive funktionstestaren,
8. datum för testet, och
9. funktionstestarens underskrift.

10 § På en spridningsutrustning som uppfyller kraven i 7 § ska funktionstestaren, när funktionstestet är avslutat, omedelbart fästa en funktionstestdekal på utrustningen.

Funktionstestare som har anmält sin kontrollverksamhet till Jordbruksverket i enlighet med 2 kap. 54 § förordningen om bekämpningsmedel kan beställa dekaler från Jordbruksverket.

Krav på funktionstestare

11 § För att en person ska kunna utföra funktionstest som ska leda till godkännande av spridningsutrustning, ska denne vid tidpunkten för funktionstestet ha tillstånd att använda växtskyddsmedel i klass 1 eller 2, utomhus eller i och omkring växthus, i Sverige och antingen

1. med godkänt resultat ha genomgått Jordbruksverkets grundutbildning för funktionstestare och, förutsatt att det hållits minst två vidareutbildningar för funktionstestare efter det att funktionstestaren genomgick grundutbildningen, minst en av de två senaste har genomgåts med godkänt resultat, eller
2. vara behörig att i ett annat EES-land eller Turkiet utföra funktionstest.

Det finns bestämmelser om erkännande av utbildningsbevis i förordningen om bekämpningsmedel.

Ansökan om godkännande

12 § För ansökan om godkännande av spridningsutrustning som är funktionstestad i Sverige gäller följande. Utrustningens innehavare ska till Jordbruksverket lämna in

1. det protokoll som funktionstestaren har utfärdat för utrustningen,
2. de uppgifter som anges i 9 § andra stycket punkterna 5-7, och
3. uppgift om sitt personnummer eller organisationsnummer.

Protokollet och uppgifterna ska lämnas i den e-blankett ”Ansökan om godkännande av spridningsutrustning för växtskyddsmedel” som finns på www.jordbruksverket.se.

13 § För ansökan om godkännande av spridningsutrustning som är kontrollerad i ett annat EES-land eller Turkiet gäller följande. Utrustningens innehavare ska till Jordbruksverket lämna in underlag som visar

1. att kontrollen gjorts,
2. tidpunkten för kontrollen,
3. vad kontrollen omfattat, och
4. att utrustningen uppfyller de krav som framgår av 7 § och att kontrollen utförts i enlighet med 8 §.

Underlaget ska lämnas i den e-blankett ”Ansökan om godkännande av spridningsutrustning för växtskyddsmedel” som finns på www.jordbruksverket.se.

Avgift

14 § För att Jordbruksverket ska pröva en ansökan enligt 12 eller 13 § ska den sökande ha betalt en ansökningsavgift om 250 kr per spridningsutrustning. Betalningen ska göras i e-tjänsten i samband med ansökan enligt 12 eller 13 §.

Undantag

15 § Jordbruksverket kan ge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Andra bestämmelser om spridningsutrustning och funktionstest

16 § Av 2 kap. 25 § 2 miljötillsynsförordningen (2011:13) framgår att Jordbruksverket ansvarar för tillsynen i fråga om funktionstest.

17 § I Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2008:3) om maskiner finns generella bestämmelser om tillverkning av maskiner och särskilda bestämmelser om tillverkning av spridningsutrustning.

18 § I förordningen (1987:1179) om statsbidrag till företag som utför funktionstest av lantbrukssprutor och Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2006:18) om statsbidrag m.m. för funktionstest av lantbrukssprutor finns regler om stöd till funktionstestverksamhet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna författning träder i kraft den 15 september 2016. De allmänna råden ska börja gälla samma dag.

2. Funktionstestare som är godkända av Jordbruksverket i enlighet med Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2006:18) om statsbidrag m.m. för funktionstest av lantbrukssprutor ska till och med den 25 november 2016 anses uppfylla kravet i 2 kap. 54 § första stycket 1 förordningen om bekämpningsmedel på att ha sin verksamhet anmäld till Jordbruksverket.

3. Kravet på underskrift i 9 § 9 gäller inte för test genomförda innan dessa föreskrifter börjat gälla.

HARALD SVENSSON

Johan Wahlander
(Miljöregelenheten)

BILAGA 1

TEKNISK ÖVERSYN SOM AVSES I 4 § TREDJE STYCKET³

Den tekniska översynen ska säkerställa att följande gäller

- a. Spridningsutrustningen fungerar tillförlitligt och kan användas på ett sätt som säkerställer att bekämpningsmedlet doseras och sprids på ett exakt sätt.
- b. Spridningsutrustningen är i så gott skick att både spridning, transport och annan hantering av utrustningen kan genomföras utan risk för olyckor.
- c. Spridningsutrustningen är i så gott skick att den kan fyllas på och tömmas på ett betryggande, enkelt och fullständigt sätt samt att den kan förhindra läckage av bekämpningsmedel.
- d. Driften är säker och kan kontrolleras. Om konstruktionen möjliggör det ska driften omedelbart kunna stoppas från operatörens plats.
- e. Justeringar av utrustningen, när så är nödvändigt, är enkla, exakta och reproducerbara.

³ Vid den tekniska översynen kan en frivillig checklista användas. En sådan finns på www.jordbruksverket.se.

BILAGA 2

***HÄLSO-, SÄKERHETS- OCH MILJÖKRAV I SAMBAND MED
INSPEKTION AV UTRUSTNING FÖR SPRIDNING AV
BEKÄMPNINGSMEDEL***

Kontrollen av utrustning för spridning av bekämpningsmedel ska omfatta alla aspekter som är viktiga för att uppnå en hög nivå för skydd av människors hälsa och miljön. Full spridningseffektivitet bör säkerställas genom kontroll av att utrustningens anordningar och funktioner är felfria för att garantera att följande mål uppnås.

Utrustningen för spridning av bekämpningsmedel ska fungera tillförlitligt och användas på ett korrekt sätt för det avsedda syftet som säkerställer att bekämpningsmedlet doseras och sprids på ett exakt sätt. Utrustningen ska vara i så gott skick att den kan fyllas på och tömmas på ett betryggande, enkelt och fullständigt sätt samt förhindra läckage av bekämpningsmedel.

Det ska även vara lätt att rengöra den ordentligt. Driften ska också vara säker, och den ska kunna kontrolleras och omedelbart stoppas från operatörens plats. Justeringar av utrustningen, när så är nödvändigt, ska vara enkla, exakta och reproducerbara.

Särskild omsorg bör ägnas följande:

1. Kraftöverföring

För att säkerställa ett fullgott skydd för operatören ska skydden för kraftuttagsaxeln och kraftintaget vara monterade och i gott skick, och alla skydd och rörliga eller roterande kraftöverföringsdelar ska fungera korrekt.

2. Pump

Pumpkapaciteten ska vara anpassad till utrustningens behov, och pumpen ska fungera på rätt sätt så att utmatningshastigheten blir stabil och tillförlitlig. Pumpen får inte ha något läckage.

3. Omrörning

Anordningar för omrörning ska säkerställa en god cirkulation så att en jämn koncentration erhålls i hela volymen sprutvätska i tanken.

4. Tank för sprutvätska

Spruttankar, inbegripet indikator för tankinnehåll, påfyllningsanordningar, silar och filter, tömnings- och rengöringsanordningar och omrörningsanordningar ska fungera på ett sådant sätt att oavsiktligt spill, ojämn koncentrationsfördelning, exponering av operatören och kvarvarande vätskevolym minimeras.

5. Mätssystem, styr- och reglersystem
Alla anordningar för mätning, till- och fränkoppling och justering av tryck och/eller flöde ska vara rätt kalibrerade och fungera korrekt och får inte ha något läckage. Anordningar för kontroll och reglering av tryck ska vara lätta att använda under spridning. Anordningar för tryckreglering ska upprätthålla ett konstant arbetstryck vid konstant pumpvarvtal så att en jämn dosering erhålls.
6. Slangar och ledningar
Slangar och ledningar ska vara i gott skick så att störning av vätskeflödet och oavsiktligt spill vid fel undviks. Läckor från slangar eller ledningar får inte förekomma när systemet drivs med högsta möjliga tryck.
7. Filtrering
För att undvika turbulens och ojämnhet i spridningsbilden ska filter vara i gott skick och filtrens masktäthet ska vara anpassad till storleken på de munstycken som är monterade på sprutan. I tillämpliga fall ska systemet för indikering av stopp i filter fungera korrekt.
8. Sprutbom
(för utrustning som sprutar bekämpningsmedel med hjälp av en horisontell bom som befinner sig nära grödan eller det material som ska behandlas)
Sprutbommen ska vara i gott skick och stabil i alla riktningar. System för fixering och justering och anordningar för dämpning av oavsiktliga rörelser och anpassning till marklutning ska fungera korrekt.
9. Munstycken
Munstycken ska fungera korrekt så att efterdropp förhindras när sprutning upphör. För att få en jämn spridningsbild får flödet från varje enskilt munstycke inte avvika märkbart från flödesuppgifterna i de tabeller som tillhandahålls av tillverkaren
10. Fördelning
Sprutblandningen ska fördelas jämnt i sidled och höjded (vid spridning i högväxande grödor) över det behandlade området, om tillämpligt.
11. Fläkt (för utrustning som sprider bekämpningsmedel med hjälp av luft)
Fläkten ska vara i gott skick och ska ge en jämn och tillförlitlig luftström.

BILAGA 3

METOD SOM ANGES I DET ALLMÄNNA RÅDET TILL 8 §***Funktionstest av bom- och fläktsprutor*****1. Allmänt**

Metoden innebär att funktionstest genomförs enligt punkterna 2 och 3 och någon av följande standarder.

- a) Funktionstest av lantbrukssprutor med bom, standarden SS-EN 13790 del 1, utgåva 1, fastställd den 13 juni 2003.
- b) Funktionstest av fläktsprutor, standarden SS-EN 13790 del 2, utgåva 1, fastställd den 13 juni 2003.

2. Platsen för funktionstestet

Platsen där funktionstestet ska genomföras ska väljas med omsorg. De överväganden som man gör när man väljer platsen för att fylla på eller göra rent sin spridningsutrustning ska man också ställa på platsen för funktionstest. Funktionstestet kan antingen ske på biologiskt aktiv mark, såsom åkermark, eller en gräsvall, eller på en platta eller bassäng med uppsamling från vilken den använda vätskan kan tas om hand.

3. Genomförande av funktionstest

Utöver test enligt standarden SS-EN 13790 ska ett funktionstest innehålla kalibrering av spridningsutrustningens dosering. Dessutom ska testet innehålla följande moment.

- a) Tank för sprutvätska Spridningsutrustningens tank ska när funktionstestet inleds vara fylld med vatten för att visa på att inget läckage finns.
- b) Mätning av pumpens kapacitet Vid mätning av pumpens kapacitet ska en kontroll av om pumpen suger luft kunna ske i ett genomskinligt rör i anslutning till flödesmätaren.